

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Sžsk/71/2019
Identifikačné číslo spisu: 2017200343
Dátum vydania rozhodnutia: 20.05.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Viola Takáčová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:2017200343.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Violy Takáčovej, PhD. a členiek senátu JUDr. Zdenky Reisenauerovej a JUDr. Aleny Adamcovej, v právnej veci žalobcu: U. F., nar. X. T. XXXX, bytom B. XXX/XX, C., proti žalovanému: Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. 49030/2017-42 zo dňa 21. septembra 2017, o kasačnej sťažnosti žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Trnave č.k. 20Sa/29/2017-36 zo dňa 8. februára 2019, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Trnave č.k. 20Sa/29/2017-36 zo dňa 8. februára 2019 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d'alsie konanie.

Odôvodnenie

1.

1. Krajský súd v Trnave napadnutým rozsudkom z 8. februára 2019, č.k. 20Sa/29/2017-36, zamietol žalobu podľa § 190 zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“) o preskúmanie rozhodnutia Ministra spravodlivosti Slovenskej republiky č. 49030/2017-42, zo dňa 21. septembra 2017, ktorým tento ako odvolací orgán podľa § 84 ods. 4 písm. a/ zákona č. 328/2002 Z.z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov (ďalej len „zákon č. 328/2002 Z.z.“) zamietol odvolanie žalobcu a potvrdil rozhodnutie Útvaru sociálneho zabezpečenia Zboru väzenskej a justičnej stráže č. GR ZVJS-d-13231/14-2017 zo dňa 30. júna 2017 o zvýšení výsluhového dôchodku podľa § 68 ods. 1 a 3 zákona č. 328/2002 Z.z. od 1. júla 2017 o 4,65 € na sumu 594,99 € mesačne. Žalovanému náhradu trov konania nepriznal

2. Generálne riaditeľstvo ZVJS, útvary sociálneho zabezpečenia rozhodnutím číslo GR ZVJS-d-13231/14-2017 zo dňa 30. júna 2017 rozhodlo podľa § 68 ods. 1 a 3 zákona č. 328/2002 Z.z. o zvýšení výsluhového dôchodku od 1. júla 2017 o 4,65 € na sumu 594,99 € mesačne. Z odôvodnenia rozhodnutia vyplýva, že výsluhové dôchodky priznané a vyplácané do 30. júna príslušného kalendárneho roka sa zvyšujú od 1. júla príslušného kalendárneho roka v závislosti od pevnej sumy zvýšenia dôchodkových dávok ustanoveného vo všeobecných predpisoch o sociálnom poistení na tento kalendárny rok. Podľa

odstavca 3 citovaného ustanovenia sa výsluhový dôchodok zvyšuje o pevnú sumu, ktorá sa zistí ako podiel pevnej sumy zvýšenia starobného dôchodku ustanoveného vo všeobecných predpisoch o sociálnom poistení a čísla 30, a takto zistená suma sa vynásobí ustanoveným koeficientom. Koeficient za 15 rokov trvania služobného pomeru sa ustanovuje číslom 1 a za každý ďalší skončený rok trvania služobného pomeru sa tento koeficient zvyšuje o 2. Pevná suma zvýšenia starobného dôchodku na rok 2017 je 8,20 €. Koeficient zvýšenia za 23 rokov služobného pomeru je 17.

3. Odvolací správny orgán na odvolacie žalobcu podľa § 84 ods. 4 písm. a/ zákona č. 328/2002 Z.z. v spojení s § 58 ods. 1 a § 59 ods. 2 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov (ďalej len „správny poriadok“) odvolanie proti rozhodnutiu Útvary sociálneho zabezpečenia Zboru Väzenskej a justičnej stráže č. GR ZVJS-d-13231/14-2017 zo dňa 30. júna 2017 zamietol a toto rozhodnutie potvrdil. Konštatoval, že totožný mechanizmus zvyšovania výsluhových dôchodkov vyplývajúcich z § 68 ods. zákona č. 328/2002 Z.z. sa uplatnil u odvolateľa pri vydaných rozhodnutiach v posledných troch rokoch (2014, 2015 a 2016). Pevnú sumu zvýšenia starobného dôchodku ustanoveného vo všeobecných predpisoch o sociálnom poistení upravuje od 1. januára 2017 zákon č. 285/2016 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov a ktorým sa mení zákon č. 462/2003 Z.z. o náhrade príjmu pri dočasnej pracovnej neschopnosti zamestnanca a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Podľa § 293dr zákona č. 461/2003 Z.z. bola stanovená pevná suma zvýšenia dôchodkovej dávky v roku 2017 v sume 8,20 €, ak ide o starobný dôchodok.

4. Krajský súd za splnenia procesných podmienok prejednal vec bez nariadenia pojednávania, s poukazom na zistené skutočnosti preskúmal rozhodnutie žalovaného ako i konanie, ktoré predchádzalo jeho vydaniu a dospel k záveru, že žaloba je nedôvodná a preto ju podľa § 190 SSP zamietol. Krajský súd zistil, že medzi účastníkmi konania bol sporný postup pri výpočte zvýšenej sumy starobného dôchodku od 1. júla 2017. Žalobca tiež namietal porušenie zásady retroaktivity v aplikácii ustanovenia § 68 ods. 1 a 3 zákona č. 328/2002 Z.z. účinného od 1. mája 2003 v postupe správnych orgánov. Konštatoval, že v danom prípade správny orgán zjavne aplikoval právnu normu vzťahujúcu sa na oblasť právnych vzťahov, ktoré v súlade so svojím zameraním upravuje, a to na obdobie nasledujúce po jej účinnosti, konkrétne na obdobie zvyšovania výsluhových dôchodkov od 1. júla 2017. Nekonal tak v rozpore s článkom 2 ods. 2 ústavy. Hoci na konanie podľa zákona č. 328/2002 Z.z. sa podľa ustanovenia §84 ods. 1 tohto zákona vzťahuje všeobecný predpis o správnom konaní a z obsahu spisového materiálu nie je možné konštatovať dodržanie postupu podľa § 57 ods. 2 tohto všeobecného predpisu ide o taký nedostatok konania, ktorý nemá vplyv na správnosť vydaného rozhodnutia a neobmedzuje práva účastníka vo vzťahu k možnostiam odvolacej argumentácie. Krajský súd preto k tejto námietke neprihliadal. V postupe žalovaného a v jeho rozhodnutí napadnutom žalobou nezistil pochybenia odôvodňujúce zrušenie rozhodnutia, preto žalobu ako nedôvodnú zamietol.

5. O trovách konania krajský súd rozhodol podľa §168 SSP tak, že žalovanému, ktorý mal v konaní úspech náhradu trov konania nepriznal.

2.

8. Proti rozsudku krajského súdu podal žalobca kasačnú sťažnosť z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci uvedeného v § 440 ods. 1 písm. g/ SSP. Kasačnou sťažnosťou napadnutý rozsudok žiadal zrušiť vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie.

9. V dôvodoch kasačnej sťažnosti analyzoval ustanovenia § 84 ods. 4 zákona č. 328/2002 Z.z., § 58 ods. 2 správneho poriadku, §1 ods. 2 zákona č. 4/2001 Z.z. o zriadení zboru väzenskej a justičnej stráže, vyjadril sa k sociálnemu zabezpečeniu policajtov ZVJS, ktoré zabezpečuje odbor personálnych vecí GR ZVJS a oprávnenia ministra podľa zákona č. 328/2002 Z.z.

10. Uznal a za logické považoval, že na zákon č. 80/2013 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 328/2002 Z.z. sa nevzťahuje retroaktivita. Dodal, že tento zákon nemôže byť retroaktívny pre

výsluhového dôchodcu, ktorý ukončil služobný pomer dňa 31. augusta 2004, nakoľko nebol v služobnom pomere príslušníka ZVJS.

11. Zvýšenie výsluhového dôchodku malo byť vypočítané podľa § 68 ods. 1 písm. a/ zákona č. 328/2002 Z.z. Toto zákonné ustanovenie sa neodvoláva na žiadny všeobecný predpis na rozdiel od novelizácie, ktorá je voči výsluhovému dôchodku diskriminačná. Nesúhlasil preto s postupom zvýšenia dôchodkovej dávky podľa § 293dr zákona č. 461/2003 Z.z.

12. V doplnení kasačnej sťažnosti citoval ustanovenie § 120 zákona č. 328/2002 Z.z.

3.

13. Žalovaný sa ku kasačnej sťažnosti nevyjadril.

4.

14. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd kasačný (§ 11 písm. g/ SSP) preskúmal kasačnú sťažnosť postupom bez nariadenia pojednávania podľa § 455 SSP a po jej preskúmaní dospel k záveru, že kasačná sťažnosť je dôvodná.

15. Podľa § 2 ods. 1 SSP v správnom súdnictve poskytuje správny súd ochranu právam alebo právom chráneným záujmom fyzickej osoby a právnickej osoby v oblasti verejnej správy a rozhoduje v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

16. Podľa § 2 ods. 2 SSP každý, kto tvrdí, že jeho práva alebo právom chránené záujmy boli porušené alebo priamo dotknuté rozhodnutím orgánu verejnej správy, opatrením orgánu verejnej správy, nečinnosťou orgánu verejnej správy alebo iným zásahom orgánu verejnej správy, sa môže za podmienok ustanovených týmto zákonom domáhať ochrany na správnom súde.

17. Podľa § 6 ods. 1 SSP správne súdy v správnom súdnictve preskúmajú na základe žalôb zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy, opatrení orgánov verejnej správy a iných zásahov orgánov verejnej správy, poskytujú ochranu pred nečinnosťou orgánov verejnej správy a rozhodujú v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

18. Podľa § 6 ods. 2 písm. c/ SSP správne súdy rozhodujú v konaniach o správnych žalobách v sociálnych veciach;

19. Podľa § 199 ods. 1 písm. a/ SSP sociálnymi vecami sa na účely tohto zákona rozumie rozhodovanie Sociálnej poisťovne;

20. Predmetom kasačného konania v danej veci bol rozsudok krajského súdu, ktorým súd zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania zákonnosti postupu a rozhodnutia žalovaného z 21. septembra 2017, číslo: 49030/2017-42, ktorým tento postupom podľa § 58 ods. 1 a § 59 ods. 2 správneho poriadku potvrdil prvostupňové správne rozhodnutie z 30. júna 2017, ktorým sa rozhodlo podľa § 68 ods. 1 a 3 zákona č. 328/2002 Z.z. o zvýšení výsluhového dôchodku žalobcu od 1. júla 2017 o 4,65 € mesačne na sumu 594,99 €.

21. Správny súdny poriadok upravuje podmienky a podrobnosti o súdnej ochrane v správnom súdnictve.

22. Podľa § 199 ods. 2 zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok osobitosťou konania o správnej žalobe v sociálnych veciach je, že správny súd zohľadňuje špecifické potreby vychádzajúce zo zdravotného stavu a sociálneho postavenia účastníka konania a poskytuje jej poučenie o jej procesných právach. Povinnosť poskytnúť fyzickej osobe v konaní o správnej žalobe v sociálnych veciach poučenie

o jej procesných právach a povinnostiach správny súd nemá iba vtedy, ak je účastník konania zastúpený advokátom alebo ak má taký účastník konania vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.

23. Na rozdiel od úpravy v § 182 ods. 1 písm. g/ SSP, ktorá ako obligatórnu náležitosť správnej žaloby požaduje aj vyjadrenie, či žalobca žiada nariadiť pojednávanie, pričom na neskoršiu žiadosť žalobcu o nariadenie pojednávania už správny súd nepríhliada, právna úprava konania o správnej žalobe v sociálnych veciach nevyžaduje (§ 202 ods. 1 SSP).

24. Poučovacia povinnosť súdu v konaní o správnej žalobe v sociálnych veciach sa týka najmä tých procesných práv a povinností, ktorých realizácia alebo rešpektovanie má základný význam pre kvalitu zabezpečenia a realizáciu základného práva na prístup k súdu. V rámci poučovacej povinnosti súdu bolo preto podľa názoru kasačného súdu potrebné poučiť žalobcu aj o možnosti požiadať o nariadenie pojednávania. Žalobca uvedené procesné pochybenie podľa § 440 ods. 1 písm. f/ SSP namietal. Keďže správny súd účastníkov konania o tomto procesnom práve nepoučil.

25. V kasačnej sťažnosti sťažovateľ porušenie práva na spravodlivý proces nenamietal. Kasačný súd z obsahu súdneho spisu zistil, že správny súd dňa 15. novembra 2018 doručil žalobcovi vyjadrenie žalovaného ku kasačnej sťažnosti a poučenie podľa § 106 ods. 1 SSP.

26. Po doručení vyjadrenia žalobcu (4. decembra 2019) k vyjadreniu žalovaného a jeho následnom doručení žalovanému (17. decembra 2018) správny súd postupom podľa § 137 ods. 4 SSP oznámil na úradnej tabuli súdu dňa 1. februára 2019 termín rozhodnutia vo veci dňa 8. februára 2019 o 9,00 hod. a miesto vyhlásenia - v pojednávacej miestnosti č. 223 tohto súdu.

27. Podľa Čl. 48 ods. 2 zákona č. 462/2002 Z.z. Ústava Slovenskej republiky (ďalej len „Ústava“) každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokoval bez zbytočných prieťahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonaným dôkazom.

28. Podľa Čl. 46 ods. 4 veta prvá Ústavy podmienky a podrobnosti o súdne a inej právnej ochrane ustanoví zákon.

29. V konaniach podľa Tretej hlavy označenej ako Správna žaloba v sociálnych veciach správny súd zohľadňuje špecifické potreby vychádzajúce zo zdravotného stavu a sociálneho postavenia účastníka konania - fyzickej osoby a poskytuje jej poučenie o jej procesných právach a povinnostiach (§ 199 ods. 2 SSP).

30. Poučovacia povinnosť správneho súdu v konaní o správnej žalobe v sociálnych veciach sa týka najmä tých procesných práv a povinností, ktorých realizácia alebo rešpektovanie má základný význam pre kvalitu zabezpečenia a realizáciu základného práva na prístup k súdu. V rámci poučovacej povinnosti súdu bolo preto podľa názoru kasačného súdu potrebné poučiť žalobcu aj o možnosti požiadať o nariadenie pojednávania o správnej žalobe na pojednávaní v správnom súdom určenej lehote.

31. Keďže správny súd žalobcu o tomto procesnom práve nepoučil, kasačný súd dospel k záveru, že kasačná sťažnosť z dôvodu podľa § 440 ods. 1 písm. f/ SSP je dôvodná. Preto postupoval podľa § 462 ods. 1 SSP, rozsudok krajského súdu zrušil a vrátil mu vec na ďalšie konanie bez toho, aby sa vyjadril k ostatným sťažnostným bodom, pretože uvedené poučenie procesných práv sťažovateľa spôsobila bez ďalšieho nezákonnosť rozsudku. Za danej situácie prieskum rozsudku v merite veci možný nebol.

31. Úlohou krajského súdu v ďalšom konaní bude nariadiť vo veci pojednávanie, riadne a včas predvolať na pojednávanie účastníkov konania a vo veci znovu rozhodnúť .

32. V novom rozhodnutí správny súd rozhodne aj o trovách kasačného konania (§ 467 ods. 3 SSP).

33. Toto rozhodnutie prijal najvyšší súd v pomere hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 veta tretia zákona č. 757/2004

Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.